

АПОСТОЛСКО СЪМНЕНИЕ

"Отговори Тома и Муреч: Господ мой и Бог мой!"
(Иван 20:28)

Възкресението на Господ Исус Христос е най-светлото събитие в духовната история на човечеството. То е основната истина на нашата вяра. Защото, "ако Христос не е възкръснал, то празна е нашата проповед, празна е и вашата вяра" (1 Кор. 15:14). "Христос, верен възкръснал от мъртвите, вече не умира: смъртта няма вече власт над Него" (Рим. 6:9). Със Своето възкресение Христос победи смъртта и утвърди божествената непреходност на учението Си и нашата вяра в Него като в Син Божий и Спасител на човечеството.

Дванадесата света неделя е наречена Томина, защото евангелистът текст ни повествова за съмнението на ап. Тома.

След възкресението Господ Исус Христос се явил на учениците Си в Сионската горница, където не бил ап. Тома (Иван 20:19-23). Когато се върнал, другите апостоли му казват: "Видяхме Господа!" А той им казва: "Ако не видя на ръцете Ми белега от гвоздите, и не тура пръста си в раните от гвоздите, и не тура ръката си в ребрата Му, няма да повярвам" (Иван 20:25).

Странно наистина апостолско съмнение! Та не беше ли Тома един от 12-те призвани апостоли, които в продължение на повече от три години следваха Господа и имаха възможност да видят Неговите "чудеса"? Чудно нещо е човешкото съмнение! Големият и при най-очевидните факти човек е склонен да запази известна резервираност. Дори е готов да се усъмни в изправността на своите сетива, отколкото да приеме едно очевидно чудо. Не такава обаче е съмнението на св. ап. Тома. То беше за него само начин, за да се убеди в истината на възкресението.

Св. ап. Тома не отрича, но и не приема големите събития и необикновените явления в живота, без сам да провери фактите. Той е образ на човек със силни пориви, който чрез непосредствено убеждение ще повярва и ще изповяда вярата си. Св. Иван Златоуст казва: "Само че Тома изпита сърцатамирката и изследва любовта, отколкото е нужно: искал не само да види, но и да погипта!"

Съмнението на ап. Тома не е невярие, а недоумение, което тръска чрез убеждение да утвърди непоколебима вяра. За старозаветния патриарх Авраам в словото Божие е казано, че като получил от Бога обещанието да стане баща на много народи, макар че бил стогодишен, "не се усъмни чрез невярие" в обещанието Божие, но "остана твърд във вярата, като въздаде Богу слава" (Рим. 4:18-20). Значи има съмнение чрез невярие, но има и съмнение чрез вярата, т.е. - такава съмнение, което не изхожда от невярие и не цели да утвърди невярие, а иска чрез познанието и опита да достигне до истинската вяра.

Има два начина, два метода, два пътя за познание. Единият е пътът на съзнателността - да видим, да чуем, да погледим. Това е пътът на естествено, научното знание. Но има и друг метод на познание в областта на духовния свят. Това е пътът на вярата, на сърцето, пътът на възгряния, духовен и религиозен опит. Св. ап. Тома в случая предпоче първия. Но важното е, че Христос не го отклони от тоя път на познание, а му каза: "Дай си пръста тук, и виж ръцете Ми; дай си ръката и туря в ребрата Ми, и не бъди невярящ, а вярещ!" (Иван 20:27). Заедно с това обаче Господ посочи предимството на другия начин, като му каза: "Тома, ти повярва, защото Ме вижда; блажен, който не са видели, и са повярвали!" (Иван 20:29).

В научните изследвания преди опита сто съмнението, критичното отношение към истинността на нещата и явлението, които се изучават.

Но как бихме могли да разберем същността на опита в духовния свят? Първото условие е да изпитаме и опознаям себе си, а второто - да познаем закона Божий и да го превърнем в живот с добри дела.

Св. ап. Павел в посланието си до коринтяни казва: "Изследвайте сами себе си, дали сте във вярата; сами себе си опитайте. Или не се съзнавате, че Исус Христос е във вас? Не съзнавате, само ако сте недостойни?" (2 Кор. 13:5). Да изследваме себе си дали сме във вярата, ще рече да проверим дали вярата Христова е действителна сила в нас. И това може да стане само чрез метода на вглеждане в себе си, защото няма друга възможност да разберем дали в живо съзнание, че Исус Христос е в нас. Ние трябва да изживяем Христа в себе си. Стане ли това, чувстваме ли, че Христос е жив в нас, ние вече имаме духовния опит на вярата, който ще ни съдейства да вършим добро.

На стр. 2

Кондак, гл. 8

В мавританската си десница Тома поиска да провери Твоите живодателни ребра, Христе Боже; но когато Ти влезе при заключени врата, той заедно с другите апостоли възкликна: Господ мой и Бог мой!

ОТПРАЗНУВАХМЕ ВЕЛИКДЕН

По Божия милост отпразнувахме и тази година Великден - великия и светъл ден на Христовото Възкресение, на Неговата слава победа над смъртта. Върнахме по всички крилата на страната презпълния храмосте, заляха дворовете и алоаждат около тях. "Христос възкресе" - поздравяваха свещениците насъбрали се народ. "В истинно възкресе" - отговаряше в един глас множеството. Радост сияеше по лицата, маждаха искреше в очите, обич към всички се излъчваше от върваниците сърца. Запото възкръсна Христос и плени ада; възкръсна Христос и паднаха демоните; възкръсна Христос и се радват ангелите; възкръсна Христос и животът се въздори!" - както възкръсено проповядва за празника на празниците са.

На този светъл и светоснонен ден никой никого не пруждаваще да дойде в храма. Всеки пристъпнаше

по лично убеждение и възгряния подобии. Може би невянгиа по религиозни подобии, но важното е, че изборът е бил верен. Защото, ако човек прекара близо девет хиляди часа в годината далеч от храма, той има неотразима нужа поне един час годишно да прекара вътре в храма, заедно с всички останали хора, но и сам със себе си и с Бога, Който и за него се пожертва на кръста, и за него възкръсна от мъртвите.

Не беше трудно във всеки един храм да се забележи такива хора; някои от тях дори бяха явно за пръв път в църква, за пръв път на богослужение. Те не знаят как да стоят и как да се държат в храма, не разбират същността, не проумяват свещеността. Но и те искаха да отпразнуват Великден като всички други, да се потопят в атмосферата на големия празник, да почувстват докосването на Божията благодат и до техните сърца.

Тези "великденски християни" ще дойдат сигурно и догодина в храма, за да отпразнуват отново по спомому Великден. Ние пак ли ще ги оставим чужди сред своите, неразбрани и неразбирани? Този въпрос е към всички нас - от ръководителите на Църквата до клисаря в храма, а никъде между тях се нареджаме и ние с вас, драги читатели. Ние се замислим, нека се огледаме наоколо, нека се потримаме и за ония, които искат като нас изпълнение. "е ум и разум" да отпразнуват Великден. Иначе в нашия празнуване ще се изпълношение. Иначе празничната премия на душите и телата ни по Великден заприличава на Христовото сравнение за варосаните гробини. А Той дойде на земята, тъкмо за да ставем щастливи и искрени, истински Негови последователи. За да бъде не формален, а изпълнен със смисъл и сила нашият пасхален поздрав: Христос възкресе!

Иван ДИМИТРОВ

СВЕТЛОТО ХРИСТОВО ВЪЗКРЕСЕНИЕ

Нито камък, привапен с усърдие от Иосиф Арimateйски върху Голгофния гроб, нито печат, сложен на камъка от враговете на Христос, нито стражата, поставена пред гроба на Спасителя — нищо не успя да задържи в гроба пречистото тяло Господне. Самият момент на Евангелието възкресение не е описан в Библията. Според св. Филарет, митрополит Московски, това вероятно е било направено така, за да се даде място на възвисяния поглед на верата и най-високата за нея отплата според сърца Христова: "Блажене, които не са видели, а се поварявали" (Йоан 20:29). Първата вест за възкресението чути живите мироносици от ангела, седящ до гроба Господне. Явяването на ангела, отместил камъка от гробната врата, било съпроводено със земетресение, което страшно изпълзило стражата, и всички всички забегали от гроба. Те станали да видят в гроба възкресението на Исус Христос пред Неговата врагове. Както вестта за славното възкресение Христово била съобщена за пръв път на жените мироносици, така и самото явление на възкресения Господ било на един от мироносицата — Мария Магдалина, а след това и на останалите. "Жаната" — пише св. Григорий Богослов — гленала от устата на земята първата пъпка и пак жената първа чула от устата на Самия възкръснал Христос радостната вест: "В оцън ден, в който Христос се явил на жените мироносици, Той се явил и на ап. Петър, а след това и на двамата апостоли, омазани в Емсау. Вечерта се попили и на дванадесетте апостоли, събрани в горницата, заключена поради страх от юдудите. След Светото възкресение до възнесението Си Христос многократно се явил на апостолите в продължение на 40

дни. Първите Му явления имали за цел да докажат, че Той действително е възкръснал от мъртвите, а следващите Си явления Той говорил за царството Божие (Деня 1:3), предавал имал значения за истините и тайнствата на верата и устройвал Църквата Си.

Но защо Христос не се явил на всички, а само на апостолите? Защото народът, който не познавал нечуждото тайнство на Възкресението, би го сметнал за привидение. Ако и самите апостоли в началото не вервали и изпадали в смущение, то какво може да се очаква от народа?

Повярването на възкресения Господ пред юдудите би било безплодно, защото чрез явяването Си Той би могъл да ги обърне, то Господ без съмнение не би се отказал от това; но последствията от възкресението на Лазар доказват противоположно. Възкресението на четиринадесет мъртви вместо да обърне юдудите и да ги подтикне във вера в Спасителя, още повече усилва техния злоба и било една от главните причини за решението им да Го умъртят. Те не могли да Му простат възкресението на друг, а щяха ли да простат собственото Му Възкресение?

Щ

† Трапезнишки епископ ИЛАРИОН

Велиденска нощ

Христос молящо в дивна слава възкресна от скритата в зори и тази вест се възвестява наред със слънчеве зари.

В небето ангелите пеят и в тази благодатна нощ звездите се третат ярко ярост и славят Божиата нощ.

Ухат в чара си цвятта, излъстени по своя вид и в радост пълни се душата, че рат днес ѝ е открит.

Камбанен звън ни възвестява: Христос възкресна с нощ и в дар, човешк днес се обновява и става в Бога нова твор.

„Христос воскресе!“

ЦЪРКОВНА ПРОВЕТА

Продължение от бр. 14

ЧАСТ ВТОРА

ПРАВОСЛАВНАТА НИ ВЯРА ЗА БОГА

1. СЪЩЕСТВУВАНЕТО НА БОГА

"Вярвай в единия Бог, Отец, Вседържител, Творец на небето и на земята, на всичко видимо и невидимо."

Църквата ни с първия чин на Веруюто иска от нас вярата в единия и единствен Бог. Който е наш Отец, Вседържител, т.е. всемогъщ, и Който е създал небето и земята, т.е. целия свят, всичко, което виждаме, и всичко, което не виждаме, видимото и невидимото, материалния и духовния свят, душата ни и ангелите.

Според учението на Църквата ни Бог е неразриваемо и невместим в разума ни, т.е. не е възможно да оформим пълно понятие за съществува Му и няма подходящи думи, с които да можем да Го опишем като надсветовно същество, т.е. съществено битие. Бог като същество сархастивно и

безкрайно не е възможно да стане обект на научно познание и не може да бъде доказано по научен път Неговото съществуване. Ако това беше възможно, т.е. да докажем съществуването на Бога, тогава вярата, която Църквата изисква от нас, не би имала съществено съдържание.

Според Священното Писание Бог "живе в неистряпята светлина" (1 Тим. 6:16), обгаван в светлина, до които никой не може да се доближи. "Бог никога не е в видял" (Йоан 4:12), т.е. никой никога не е видял кой е Бог по Своето естество и по Своята същност. Священното Писание ни препоръчва към живота отвъд гроба, където ще Го видим, както Той е. "Защото ще Го видим, както си е" (1 Йоан 3:2).

Бог е невидим Дух. Който не попада в нашето сетиво. Но съществуването Му се доказва от най-голям признак, каквито са ангелите, човешк, същества ни, ародното ни желание за блаженство и изповедта Му от природата и чрез Исус Христос, дал е на човека разума — органа, с който той ще схваща съществуването на Бога.

ПРАЗНИКЪТ ВЪЗКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО

Празникът Пасха бил установен и се празнувал още от апостолското време. Началото на празника се поставя от деня на самото възкресение Христово и с тържествеността на апостолите, като започнали да Го празнуват всички вярващи.

Но в първата векова на християнството Пасхата не се отбелязвала по едно и също време навсякъде. На Изток, в малоземските църкви се празнувало на 14-ия ден на пролетния месец, независимо в кой ден на седмицата се пада. А западните християни, като отчитали за неправилно да се празнува Възкресение Христово в един ден на различна Пасха, отбелязвали празника в първия издигнат ден след пролетното пълнолуние. Този ден различен обичай съществувал до Първия есенски събор (325 г.), когато било постановено Възкресение Христово да се празнуват от всички през първата неделя на пасхалното пълнолуние, т.е. като християнство. Пасха за се пада винаги след Пасхалата.

В църковната служба на празника Пасха се явява светлата победа на Исус Христос над всички врагове на наше-

то спасение и дареният ни вечен живот. Цялото богослужение и църковните обряди на този празник са особено тържествени и са проникнати с чувството не радост от Възкресението, Църквата Христова в тези дни е по-голяма тържественост на небесата, отколкото войнствата на земята.

Тъй като Възкресение Христово се отличава от другите празници, то и последствията на службите се различават от тези на другите празници. Инак от единствените служби, извършвани обикновено в Църквата, през Светлата седмица се промянат. По време на пасхалната утриня не се чете шестословие, не се пее покаяние, нито величание, не се чете Евангелието, не се пее величание, не се извършват по обикновения начин покаяние, полунощница, чешовте и вместо пасхалите, алмация и съставна на тези служби, се изпълняват специални стихове, проповядва възкресението Христово и такавата победа над смъртта.

20 правдо на 1 Великни събор повелява в думите от Пасха до Петдесетница да не се колените

чи по време на богослужение. Със стено правите в храма богомилците изобразяват Станалия от мъртвите — Христос.

От апостолското време на възкресения празнуване на Възкресение Христово продължава цяла седмица. Според 66-ото правдо на 11 Великни събор от деня на Възкресение Христово до Тимна Неделя през цялата седмица християните трябва да тържествуват и да се радват в храма за извършеното спасение.

Спомняйки си великите благодеяния, оказани на човешкия род от възкресения Христос, древните християни прева пръв на великия празник Пасха извършвали най-големия дела на милосърдие към сиратците, бедните и страдащите.

Като помагат на нуждаещите се, явяватите правят и тези страдания хора съпричастници в светлата празник Възкресение Христово.

В богослужението отпосение цялата пасхална седмица е като един празник ден. Според древния обичай, запазен до днес, през Светлата седмица не бива да се пропуща нито едно богослужение.

ИИ

Така понятието за Бога е вродено в нас, то се поддържа със заключената от опитното съвършенство на света.

Красотата на природата доказва всемогъщността на нейния творец. "Има Бог, понеже има и свят." "Небесата проповядват славата на Бога, и за делата на ръцете Му възвестяват творбата" (Пс. 18:1). А св. ап. Павел подчертава: "Защото аз знавам, що е невидимо у Него, сиреч, вечната Му сила и Божество, което се вижда още от създаване мира чрез разглеждане творенията" (Рим. 1:20), т.е., невидимите си сепгиптине очи безкрайни съвършенства на Бога, откъато е създаден светът, ясно се виждат, посредством творенията, а си очите на разум — както Неговата сила, която има начало и край, а в вечна, така и всяко негово съвършенство. Съществуването на света е доказателство и свидетелство, което уверява и разгласява за съществуването на Бога. Цялата природа е следователно в което се вижда най-ярко всемогъщият Творец на природата — Бог.

Човекът е безспорно последното творение на Бога. Само един ангелско и всемогъщ Бог би било възможно да сътвори едно толкова съвършено по тяло и душа същество. Нашата съвест ни води към идването за Бога. Когато правим добро, се радваме, а когато правим зло, чувствата скръб. Така виждаме, че в нас съществува вро-

дена сила, която ни принуждава да върваме в съществуването на Бога. Който възнараждава добротата и наказва злата. Към това ще трябва да се прибави и също вроденото желание у човека да се наслаждава на съвършеното блаженство и съвършеното благо. Шъстието в този смисъл няма граница — човек винаги желан недоволен и недоволен. Бог ни е недоволен такава, че да желам трайно благо, т.е. Самия Него — Бог. Бог съществува и доказателство за това е, че душата ни в дълбините си чувства Бога и Го търси. Съществуването на неправдата на Бога е необходимо съществуването на Бога, за да се въздигне справедливостта. С изпълнението в тайнствените гленици на нашата душа чуваме гласа на Бога, Който ни казва, че е близо до нас, присъства на всяка наша крачка.

Накрая и историята изказва съществуването на Бога. От древни времена до днес не са съществували народи безбожни или безрелигиозни, освен отделни личности. Така съществуването на Бога се доказва и от всеобщината на верата в Бога. Историята действително свидетелства, че Бог съществува. Откъдето и да са преминали хора, те са издигали олтари за възнаване и божаствата си. Колкото върнали и безкултурни да са били, те винаги са принаждали жертви на божаството. Предпочитали да обожават

АКАТИСТ НА ВЪЗКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО

Кондак 1

На Тебе, Поборниче Воеводо и Господи, Победителю на вечната смърт, като се избавих от духовна смърт, възнасям Ти похвална песен, обновеният от Тебе Тъй раб Ти. Който си победил смъртта, освободи от греховна смърт и нас, които викаме: Исусе, Който възкръсна, възкреси нашите души.

Икос 1

Ангелията Твоего възкресение, Христо Спасителю, непрестанно възпяват на небесата. Сподоби и нас на земята с число сърца да Ти пеем така: Исусе непокосимия, Който просвещава всички верни, просвети и мене заблудения.

Исусе, Който възкръсна и всички чрез Себя Си оживява, оживи и мене, умъртвения от грехове.

Исусе, Който се въздвигна на небето и възнасяш тия, които Ти се надяват, възнеси с тях и мене, падналния долу.

Исусе, Който седнши отдясно на Отца и разделиш славата Си с тия, които Те обичат, не ме лишавай от Твоята слава.

Исусе, Който ще дойде да съдиши живи и мъртви, не ме осъждай според делата ми, а според Твоята милост. Исусе, Който възкръсна, възкреси нашите души.

Кондак 2

Видяхи първочалците човеци, Ти, Господи, като прие човешка плът, възкреси си всички и си дадевай всички потребно за спасение. Така и мене, умъртвения от греховете, оживи, за да Ти викам: Аглияуи.

Икос 2

Разумиш не може да постигне божествената тайна: как Изворът на живота възкръсна и умъртвява смъртта. Затова, като имаме в сърцата си радостта на възкресението и просвещавания чрез мена, с духовно възсияние Ти виждаме така: Исусе, Който влизащ през заключени врати, влез в дома на молята дъща.

Исусе, Който орещна учениците по пътя, срещни и мене по пътя на този живот.

Който възпламени сърцата ни с Твоите слове, възпламени и моето хладно сърце.

Който позови да бъдеш познат при преломяването на хляба, дай ми да Те позная в божествената Евхаристия.

Исусе, Който обеща Светия Дух на Твоите ученици, изпрати и на мене този Дух Утешител на Отца.

Исусе, Който възкръсна, възкреси нашите души.

Кондак 3

Като си възкреси Лазар с божествена сила, възкреси и мене, който излязла в страстите и много години лежи в гроба на неразкаяното, да като станя от зова на Твоя глас, да Те възпям сплавян: Аглияуи.

Икос 3

Понеже имаш власт над смъртта, Ти призова душето от ада. Исусе. Призови и мене от греховете дълбини, та и аз с очиствените чувства да възпя на тебе, Сияещия в непристъпна светлина, победната песен така:

Исусе, Победителю на смъртта, победи моите зли страсти.

Исусе, Извор на радостта, възвеси ми сърцето ми с Твоята истина.

Исусе, Който с пет хляба пет хиляди си наситил, надхрани ме с небесния хляб.

Исусе, надеждо на падналите, извади ме от дълбочината на моите алчи.

Исусе, Който възкръсна, възкреси нашите души.

Кондак 4

Бурята на страстите ме смущава и потъвам, но моля те, Исусе, протegni ми, като на Петър, ръката Си за помощ и като ме върнеш със силата на Твоего възкресение, научи ме да Ти пея: Аглияуи.

СВЕТЛИ ПЕТЪК

В този ден на утрешната към празничните стихии и тропари на канона се прибавят стихии и канони в чест на Божията Майка, съставени от Никифор Калист (14 в.) в памет на обновението на храма на св. Богородица, наричан "Животоносен източник".

Според синкавара Животоносен източник (наимаряд) бил открит от византийски император Пъл I в 450 г., още когато той бил обикновен

войник. Минавайки веднъж през гората, Пъл срещнал един задулден се спавещ, изтощен от умора и жаужа. Пъл се отдръпнал да търси вода, за да помогне на бедния човек. След дълга и уморително търсене той чул глас, който му посочил един извор. С водата от този източник Пъл утилил жаждата на слепоца и възвратил зрението му След възкаването си на престола Пъл издигнал на това място храм на името на Превозата Богородица, като го нарекъл

"Животоносен" или "Живоприем-ен източник". При този животоносен извор много страдания получавали изцеления. Храмот на Животоносен източник, постоянно обновяван от византийските императори, след завоеването на Константинопол от турците, бил напълно разрушен, а околността му била превърната в мюсюлманско гробище. Едва през 1834 г. от развалините бил въздигнат нов голям храм водата. В него отново струен извор

от чудотворния източник и привлича множество християни.

В пословичията на Светли петък Животоносен източник се прославя като непрекъснат извор на благодат, излията над върхоците по християнската на Превозата Богородица. Като припомня в своите паслоания чудните знаменания на Божията благодат при Животоносния източник. Църквата призовава своите чедя достойно да прославят Божията Майка.

КАТЕХИЗИС

дърветата или животните, или камините, отколкото да не верват в божество. Божеството се смятало просто за безумие.

Мислите, които изложихме по-горе, и които ни водят до доказателството, косвено или пряко, за съществуването на Бога, са издигнати за християнина и особено за православния, защото с дълбоката си и кристалочиста вера той приема Бога за свой Изкупител. Вярно! това ние ги излагаме заради ония читатели, които търсят пътя на истината и има нужда да ги осъзнае.

2. СЪЩНОСТТА НА БОГА

Човекът с ограничените си разум по природата си не е в състояние да разбере напълно същността на Бога. Свещеното Писание ни казва, че Бог е Дух. Господ го е казал на самарянката. Св. Иван Дамаскин казва: "Божеството е безкрайно и непонятно и в Него само това е понятно - Неговата безкрайност и непонятност." С други думи Бог е безграничен и съвършен, и непонятен за нас, защото има сво не-съвършенство и ограниченост. т.е. имаме начало и край, докато Бог ги няма.

Същността на Бога може да е непонятна за нас или на ангелите, но е позната на Единородния Му Син. Който се е родил преди всички векове от самата същност на Отца. Това ние ни казва Свещеното Писание. "Бого нико

кой никога не е видял. Единородният Син, Който е в недетата на Отца, Той го обочи" (Иван 1:18). Никой от човеците не е видял Бога. Единородният Негов Син, Който е винаги съединен с Него, Той ни го явил и Той ни е говорил за Него. А от друга страна: "и нито Отца познава никой, освен Син, и комуто Синът иска да открие" (Мат. 11:27). Т.е. Бог Отец е единственит, Който познава добрия Божий Син и също никой не познава Бог Отец напълно освен Синът, и ози от човеците, на когото Синът би пожелал да го разкрие и доколкото трябва да го разкрие. Бог е познат и на Светия Дух, Който Сам е Бог и затова познава Бога. Св. ап. Павленю подчертава: "Духът прониква в човека, дори и в дълбините Божии" (1 Кор. 2:10).

Проблемът за разбирането на Бога съществува за цялата разумна природа, т.е. е освен за човека, също за ангелите и за всички небесни духове. Те не са в състояние да познаят Бога. Неговата същност, същността Му, вършения живот на Бога. Въпреки всичко Свещеното Писание гласи че ни остава сами, защото ни казва, че Бог "не преставаше да свидетелства за Себе Си" (Дякн. 14:17), т.е. дал ни е свидетелства за Себе Си, особено като ни е изпратил Своен Единороден Син.

Така Бога Го познаваме от делата Му, от това, което прави за нас, за на

ше добро и за спасението ни. Въпреки че делата на Бога достигат до нас, същността на Бога е и остава недостъпна. Същността на Бога е абсолютно проста. Осипелителната светлина на безкрайното съвършенство на Бога достига до нас чрез делата Му. Така отдаване на Бога много свойства и качества винаги според отношението на Божият величния свет и човека. Това отдаване на своствата на Бога не е въображимо, а призрачна от божествената действителност и се дължи главно на безвъзпитието на човешкия разум да скване и проуме безкрайното море на божествената простота. Това ни казва и св. Василий Велики: "Действително на Бога са многообрази, а същността Му е проста. Ине поради действителта казваме, че познаваме Бога, но не твърдим, че можем да се доближим до Неговата същност. Защото действителта Му достига до нас, а същността Му остава недостъпна".

И тъй от действителта на Бога заключаваме за Неговите свойства като в един блед силует. Но това познание е твърде чисто и е достатъчно, за да стоеме участници в божественото състояние, както ни казва църковният отец св. Кирил Йерусалимски.

От творенията на Бога заключаваме какво трябва да е Бог, т.е. събираме божествените качества или божествените свойства. С вярата си в съ

ществуването на Бога едновременно излюждаме, че Бог е Творец на вселената и следователно е самобитен и е по-високо от всички други съществя. Така щом Бог е най-високо от всички, трябва да бъде един и да няма много богове. Многобожество е неестествено, защото се противоловята на почитането за троякостта, което като цяло е едрано, има свои природни закони, свои чини и свои прояви. Бог е самобитен - има в Себе Си причината за своето съществуване, т.е. не е получил начало от никого и поради това няма и край. Затова казваме, че Бог е вечен и поради това е нематериален, тъй като материята и всичко материално умира. Следователно Бог като вечен и материален е и безсмъртен. Материалните неща са съставни, а Бог като нематериален е прост. Така главните съставки на Божията същност са вечността и простота.

Слудва

ЛЮБОВТА ПОБЕЖДАВА

Великденски размисли

Християнството е религия на любовта. Бог е любов. От любов: от същността на нашата вяра. От любов Бог в створил света и особено човека. От любов Той надарил човека с всички способности, да ни му безмясния дух и го повикал към високо блаженство в съюз със Св. Си. От любов Бог даде на човека заповедите, които му показват път към Бога. От любов Той му дарува ангел-хранители. Даже бедността и страданията, пращани от Бога за наказание на грешниците и за изпитание на праведниците, говорят за Божията любов към човека. Бог иска чрез наказанията да изправи грешника и чрез изпитанията да даде на праведника случая да покаже своята заслуга.

От любов Бог прати на земята Единородния

Син да изкупи съгрешилия човек и да го върне при Небесния Отец. Целият живот на Сина Божия на земята, всички негови дела и страдания, Неговата кръвна смърт — какво друго са, ако не велико свидетелство на Божията любов?

А светите тайнства на Църквата, тои неизчерпаем източник на подкрепа за слабия човек на земята, какво друго са, ако не установление на Божествената любов?

Имайки любов в Себе Си, Бог иска и изискува и от нас любов. Той ни учи да имаме любов както към Него, така и към нашите близки. На първостепенно място в любовта към Бога е любовта към ближния. Човекът е създаден по образ Божий и затова не може да има деление на любовта към Бога и към ближния.

А в последната Беседи с учениците Исус

си душа, и с всички си разум: тази е първа и най-голяма заповед; а втора, подобна ней, е: възлюби ближния си както себе си" (Мат. 22:37-39).

След като Исус Христос в установи, че всички тези две заповеди — любов към Бога и любов към ближните, се кръпят взаимно и породиците, ни не трябва да ги нарушаваме, а да ги изпълняваме. Независимо е, както посочва св. св. Йоан, да казваме, че обичаме Бога, а да мразим брат си. Защото, ако ние мразим брат си, ненавиждаме го, презираме го, завиждаме му, нашето сърце не е в състояние да изпита и любов към Бога. Човекът е създаден по образ Божий и затова не може да има деление на любовта към Бога и към ближния.

А в последната Беседи с учениците Исус

Христос оставил вечния завет: "Като ви възлюбих, да любите и вие един друго. По това ще познаят всички, че сте Мои ученици, ако любовта имате помежду си" (Йоан. 13:34-35).

Любовта е единственото средство за победа над зло. Който отговори на злото със зло, унижава себе си и преумножава злото. Който отговори на омразата с любов, издига както себе си, така и противника си.

Сам Спасителят ни учи, че ние трябва да обичаме не само тези хора, които нас обичат, и тези, които ни помагат, а напротив, за да получим награда от Небесния Отец, трябва да обичаме враговете си, да ги възлюбваме, да ги възлюбим дурно и да се мислим за тях, както за самите нас.

Времето, а които живеем, са трудни, хора-

та се отчуждиха помежду си. Все повече виждаме грешките на своите близки и се отвръщаме от тях, забравяме думите на Спасителят: "А зашто гледаш сламката в око на брата си, пък гредата в своето око на усещаш" (Мат. 7:3-5). Даваме почва на злото да расте у нас и не искаме и да помислим даже отово да си подарим ръка. Нима забравим, че Исус Христос победи злото чрез Своята големия любов към всички нас, като ни даде пример да подражаваме не Него.

И св. Павел учи: "Не се оставяй да те надвиева злото, но надвиевай злото с добро" (Рим. 12:21).

Любовта пропъжда

страха. В страха има мъка и страдание; а любовта ни доближава до Бога. И по думите на св. Петър (2 Петр. 4:8) — ние трябва да имаме усърдие на любов един към друг,

защото само тя покрива много грехове. Нима човек, който да не е създаден по Божия образ и да не е предначертан за блажен вечен живот, за когото да не е принесено на Божествената изкупителна жертва на Голгота и който да не е призован да стане съюз на Божията спасяваща и освещаваща благодат. Словосветено няма човек, който да не е наш брат в Господа и да не е достоян за нашата обич.

Светлите дни след

ГОСПОД МОЙ И БОГ МОЙ!

Голготската драма бе спомла Христовете ученици. Вочките им светли надежди и съкровени очаквания били разбити. Тяга и униние измъчили сърцата им. Не повярвали на востна на жените-мироносици, че са видели възкръсналия Спасител (Лука 24:11). Смутени и изплашени, при заключени врати поради страх от юдеите, те се събрали в горницата и поделили големата си оскръб.

И то, венчана в деня на Възкресението — първия ден на седмицата, в момент на топла молитва и възлюбен печален размисъл, неочаквано сред тях застанал възкръсналият Спасител и ги привел-ствал с радостния поздрав: "Мир вам!" За уверение Той им показал ръцете, узонте и ребрата Си. Лицата на учениците реинтели от неясна радост, но любими-ят им Учител станал отново невидим за тях. И сега те же-

логовоот (Йоан 11:16). По темперамент бил буден, впечатлителен и критичен. Той особено болезнено преживял околната традиция. Раните на различията на Кръста Учител отворили дълбока рана в неговото разбието от себе си сърце. В продължение на осем дни Тома, лющан от възлите на съмнението, пребръдач в невярие. Безушната мъка изплавила сърцето му. Той се чувствал злочест, че бил лишен от радостта, която изпитавали другите ученици при срещата си с възкръсналия Спасител. Затова една мисъл, едно пламенно желание имало в сърцето му — и той да види Прославения Господ. Колко щастлив би бил той от това! Как би се усещал! Обаче след позорната кръсна смърт на Голгота той вече съвсем не бил разположен да вървее във Възкресението само по разказ. Той желал опитно да се увери в това дивно чудо, непосредствено с очите си да види Господа, с ръката си да погипа раните Му.

Божественят Същеведц Господ Исус Христос не отклонил това негово желание. След осем дни Христовите ученици били събрани при същата обстановка заедно с Тома. Относно сред тях застанал възкръсналият Спасител и ги събрал. Той извикал Си и ги събрал. Веднага след това Той отговори на всички Си поглед към Тома и с тяга на сърцето Си му казал: "Тома, дай си пръстек; ти, и виж вързек; Мик дай си ръка и турй в ребрата Ми; и не бъде невярващ, а вярващ" (Йоан 20:27). Развъпнуван, озарен от Божията светлина, непосредствено убеден във възкресението на Спасителя, в изблик на възторг Тома извикал: "Господ мой и Бог мой!" Това е убедена изповед на ед-

на голема любов, triumф на една възродена вяра! Това вече всецело принадлежи на Христа. Но с тяхни си глас, все охандителен упрек Спасителят му казал: "Тома, ти повярва, понеже Мие видя; обаче, които не са видели и са повярвали" (Йоан 20:19-31).

Образът на св. ап. Тома е станал като че ли осветен от вековите символ на невярие. Наистина, върата на апостол Тома бе преминала в бже упордана по пътя на съмнението. Но неговото невярие не е било трекново, каквото е било невярието на двубоко заплелените, предубедени, упорити и ожесточени към истината иудейски първници — фарисейците, книжниците и вярвените (Йоан. 6:9-10; Марк 3:5; Лука 22:67; Дян. 7:54). Невярно на Тома представяла по-окоро едно мнхително, но искрено богоотресе и богопочтено, като по пътя на съмнението силно пребрна в твърдя върта. Църковният писател в своя хитон — прославя на Празника, учителието се провиква: "О, добро Томино невярие, което довежда сърцата на верните до истинско богопочтено!" (Стихора на "Голгоуа възвзак")

Това възможност е провратен и действено евангелски метод на богопочтение, изразен в думите: "като в зорята на Христовото обществено служение апостол Филип отпрати към Натанаил: "Дойди и виж" (Йоан 1:46). Той признава се съвърха доказателствена сила за върата. Желан не поше да види Христа, да изясне Христа, да има правинно и убедено отношение към Него и към ценностите и светините на върата, той трябва бже предубеждение да отиде при Него, да го обичне, за да почувства Неговото Божествено дос-

тоичество и възраждаща обича на Неговата спосветена благодат.

Светлата Църква не отрича оставяния омит като метод за познание на Бога и за единение с Него. Тя отпраща призив към вързачите: "Въскрете и ти видете, колко благ е Господ!" (Из св. Преждовещана литература, стр. 30-38).

И все пак, Христос посочил предимството на другия метод — пътя на непосредствения религиозен омит. "Блаженник, които не са видели, и са повярвали" (Йоан 20:29). Въртата се отнася към областта на невидимото. Св. ап. Павел пише: "А върта е жива представа на онова, на което се надвиеме, и разкриване на онова, що се не вижда" (Ефр. 1:11). Истините на върата се постигат и аживаваат изключително по пътя на сърцето. Зрението на сърцето е най-верният път към богопочтението. По общанито на Спасителя чистите по сърце ще видят Бога (Мат. 5:8). Св. ап. Павел казва: "Със сърце се върта за оправдание, а с уста се използва за спасение" (Рим. 10:10). Тайната на Христовото Възкресение в притежание на сърцето.

В тайнствата пасхална погнучието ние запалихме волюшната си великденска свещ от светлината на Божия олтар. Топло да молим възкръсналия Спасител с огъня на невенчана Си светлина да запали и възпламени и освети за върта в сърцата ни, за да вярваме в Негова любов! С възторгена върта нека и ние заедно със св. апостол Тома в молитвена възторг да извикаме към Христа: Господ мой и Бог мой! Така ще вземем в светлината и радостта на Възкресението!

Источ. Димитар ВОДАНОВ

СВЕТТО ЕВАНГЕЛИЕ

Продължаване от бр. 14

Ст. 20. И ето, тя ще млъчи и не ще можеш да говориш до дена, когато ще се събуди това, по-неже не повярва на думите ми, които ще се събднат на времето си.

Божияте деца не стават при раздробен сърца. Но това млчание се налага и за да се запази делото. Който говори без вяра в Божия милост, поставя ленто на душата си; и уста, купеща Божие величие, в края на краищата замлъква при изпълнението на небесните планове. Божияте деца сами свидетелстват, но често остават скрити до момента, когато Господ Всевеликнит иска да ги открие. Тогава вече никой не може да ги отриче. Така става и със Захарию. Сега не върва, но при разкритие на детето, което се отвори устата му – не само да разкаже какво се е случило с него в храма, но и да прослави Всемогущата с благодарност.

Ст. 21-22. И народът казахе Захарию и се чудеше, заедно се баби в храма. А когато излезе, не можеше да им продума; и те разбраха, че е

видял видение в храма, а той им се обясняваше със знакове и оставаше ням.

Свещениците се забавих необикновено и народът започнал да шушука, че се е случило нещо с него. Когато излязъл, всички схванали от мимиките, с които си служил, за да обясни, и аз възбуденото му състояние, че в преживяния необикновен момент. И все пак никой не е могъл да разбере в пълнота какво се е случило. Едва когато Елисавета родица и се отвориши уста на снемелите свещеници, станали явни делата Божии.

Ст. 23. След като се изменяха дните на службата му, той се върна у дома си.

Зачаването става по естествен път. Захарию се завърнал след службата си в храма у дома и след това Елисавета зачинала.

Ст. 24. След тия дни зачена жена му Елисавета и се таеше пет месеца и казваше:

Жените обикновено прикриват бременността си. Мълчанието на Елисавета пет месеца се обяснява не само с отестования сани, който може да бъде

подсилен и от неудобството, че е заченала в старостта си. Тя била праведна, изпълнена със страх Божий и покорност. Затова не е могла да не се събрани с дупонутото от Бога наказание – млчанието на Захарию.

Ст. 25. Тъй ми стори Господ в дните, в които ми погледна милостно, за да снемем от мене укора между хората.

Досега аз се срамувах, като мислех, че Господ ме е наказал с бездетност. Как да не Му благодарим, че ми даде такава голяма радост!

Цялата история за срещата на Захарию с ангела е жива действителност и се повтаря днес: Бог държи в ръцете си съдбата не само на това свещеническо семейство, но и нашата съдба. Колко значава дате в Божий дар и за всеки човек. Бог а предвидил нещо добро на този свят. Ще се протият ли на предвиденото за нас, че отгряме ли Божии промисли? Онова, което Бог е предвидил, ще стана.

Седина

Икона на КОМ/АКОВ

Св. ЙОАН ЗЛАТОУСТ

Свещените лъчи на светлината Христова блеснаха; юните звезди на чистия Дух изгряха, небесните лъчи църкови власти откриха съкровищницата на Божия Дар и тъмна нощ в погълната: мрачната смърт е унищожена; животът за всички е открит; всичко е изпълнено с възникване и изпълнено с възникване светлина; Слънцето на слънцата владее над всички; родеят пред зорницата, безсмъртните и великите! Христос се явява пред всички по-светел от слънцето. Сега настъпва за нас, авраамичите, дълг, вечен и неугасващ светъл ден: великата и тайнствена Пасха – образно извършвана във времето, когато господстваше законът. Пасха – достойно за удивление дело на Божествено съвършенство и сила. Наистина велик празник и вечен жог паметник на страданията се ражда изчлението от смъртта – безсмъртните; от мъртвото – живот;

от поражението – нрав; от падението – възход; от спляването – възкачане! Така Бог върши великото Си дело – така от невъзможното прави неосъществено, за да се разбере, че за Неговата воля всичко е възможно.

Увидете празнуването пасхата с опомен за освободеният им от Египет и за избавлението на гърсодрините от смърт. Самата дума "пасха" означава преминаване или освобождаване от смърт – такава е значението и на еврейски език. И ние празнуваме Пасхата – но не като избавление от временна смърт, не и като освобождение от временна робство, а като съвършено избавление от смъртта, като съвършено освобождение от властта на дявола. Евреите имат зе-

ВЕЛИКДЕН

мен жертва за нас; за да не стоим повече под властта на дявола. Безсловесният ангел не унищожаваша греха, нито пък следващата от неговият дар – а спомението Агнец на освобождана от греха и едновременно унищожаваша смъртта; изведнџ на не от земята на Египет, а ни изведнџ в страната на вечното!

О, помощ тайнствена! О, тържество духовно! О, божествена Пасха, която спазват от небото на земята, и възлизаш обратно от земята на небото! О, ново празненство за целия свят! О, радост за всички; и чест, и храна, и наслада, от които мрачната смърт се унищожил и животът се разраде за всички – небесните врати се отвориха и Бог се яви на хората и човек се възнесе с Бога, Който съкриши вра-

тите адски и разкъса адантовите му вериги! О, Пасха, просвещена чрез нова светлина и свето украшение на сватобното шествие! О, Пасха божествена, която ни съединяваш душата с Бога, Който в плъзната и съвършенство сплезе от небото, и чрез Когото великит брачен черогот се изпълни със сватбени тържества, на които всички са обличени в сватбарски премени и никой не се изгонва оттам за грех, че нима сватбена одежда! Затова, който е благочестив и богобоязлив, нека се наслади от сватобното тържество; който е благодарност раб – нека влезе в радостта на своя Господ! Христос възкръсна – и смъртта се унищожил! Христос възкръсна – и демоните пропаднаха! Христос възкръсна и Адам се спасил! Христос възкръсна – и ангелите се радват!

Из "Духовни басни от светлите отци"

Обичат християните да си подаряват взаимно червени яйца на Великден е много стар. Той възникнал заедно с християнството.

След възкресението на нашия Господ Иисус Христос, Неговото възнесение и изпращането на Св. Дух в деня Петдесетница, верните Му ученици – апостолите, тръгнаха по света да разнасят благовест за нашето изкупление, да учат народите на християнско и православностна Мария Магдалена.

Тя първа зачула за това, че Христос е възкръснал, когато още на раз-

МИЛИ ДЕЦА

Първото червено яйце

съвмене отишла към гроба Господен, за да умие (помаже) с ароматни масла Неговото наранено тяло. Вместо мъртвото тяло тя намерила отвалена камък и солцира на него ангел, който ѝ казаал, че Христос е възкръснал. Когато пристигнала в Рим, тя била допусната при император Тиберий. Никогатя била богата и знатна и дори в двораца члди за нея. В онези времена, когато иудаи при важни особи, хората винаги им донасили подарци. Богатите донасили каквото могли – поне едно яйце. И ето Мария Магдалена дошла сега при императора, когато нямала вече нищо освен впрата в Христос и сланното Му и чудесно Възкресение.

Тя застанала пред императора, прогннала му едно обикновено яйце и казала със сълзи: "Убедителен глас: – Христос възкресе!" Тиберий се учудил и казаал: – Как може никой да възкръсне от

мъртвите? В това трудно може да се повярва. Толкова трудно, колкото в това, че това било яйце може да стане червено!

И още колкото изговорял тези думи, яйцето започнало да промени цвят. Тя си Станало бледорозово, розово и накрая яркочервено.

Първите християни, като научили за товава чистосърдечно признание (подарък) на разколостопаната жена, започнали да ѝ подаряват и подражали ѝ. Като спомняли

Христовото възкресение, започнали да си подаряват взаимно червени яйца.

Червеният цвят на този дар ни напомня кръвата на Спасителя, пролгата за нас на Кръста.

Елена ИВАНОВА

